

ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေလျော့ချရေးဆိုင်ရာ
အခြေခံဝေါဟာရများ
မြန်မာပြန်ဆိုချက်နှင့် ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းချက်
Standardization of DRR Terminology

ဤလက်စွဲစာအုပ်ပြုစုရေးနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးတို့အတွက်
နော်ဝေနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ငွေကြေးဖြင့်ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်ဂုဏ်ပြုလွှာ

ဤလက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ လျော့ချရေး ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ လျော့ချရေးဆိုင်ရာ အခြေခံဝေါဟာရများ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုမှု တပြေးညီဖြစ်စေရေး အတွက် ပြုလုပ်သည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ခဲ့သူများမှ အကြံပြုချက်များ ရယူလျက် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ မြို့ရွာနှင့်အိုးအိမ် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်အနေဖြင့် ဤစာအုပ်ပြုစုစဉ် တစ်လျှောက်လုံး ပါဝင်ကူညီခဲ့သောသူများအားလုံးကို အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။

ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဦးစီးဌာနမှ ပေးပို့သော အကြံပေးချက်များအတွက်လည်း ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ဤစာအုပ်ပြုစုရေးနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးတို့အတွက် ငွေကြေးဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီ ပေးခဲ့သော နော်ဝေနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနကိုလည်း အထူးပင်ကျေးဇူး တင်ရှိပါသည်။

ဤလက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို ဆရာ/ဆရာမများ၊ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ၊ မိဘများ၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစီ၊ မိသားစုတစ်စုစီနှင့် သဘာဝဘေးလျော့ပါးရေး လုပ်ဆောင်နေသူတို့အတွက် ဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲရေးတွင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းမှသည် ကယ်ဆယ်ခြင်းအထိ လုပ်ငန်းများအား ပိုမိုထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ အသီးသီး၏ နည်းပညာ အထောက်အပံ့များ၊ ငွေကြေးအထောက်အပံ့များ မရရှိပါက ဤစာအုပ်သည် အောင်အောင်မြင်မြင် ထွက်ပေါ်လာနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ထိုကဲ့သို့သော အကူအညီများအတွက် ကျေးဇူးအထူး တင်ရှိကြောင်း ထပ်မံဖော်ပြအပ်ပါသည်။

UN-HABITAT/Myanmar

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေမြေအနေအထားအရ သဘာဝဘေး အမျိုးမျိုးကို ကြုံတွေ့နိုင်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် ဆိုင်ကလုန်း မုန်တိုင်း၊ မုန်တိုင်းဒီရေလှိုင်း၊ ဆူနာမီရေလှိုင်းအန္တရာယ်များ ကျရောက်နိုင်ပြီး အခြား နေရာဒေသများစွာ မြေငလျင်ဘေးနှင့် မီးဘေးကို ကြုံတွေ့ရတတ်ပါသည်။ ၂၀၀၈ခုနှစ်၊ မေလတွင် တိုက်ခတ်ခဲ့သော နာဂစ်မုန်တိုင်းသည် မြန်မာ့သမိုင်းစဉ် တစ်လျှောက် အဆိုးရွားဆုံး သဘာဝဘေးဖြစ်ခဲ့သည်။

ယခုအခါတွင် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြေရှိသော သဘာဝဘေး အမျိုးမျိုးနှင့် စပ်လျဉ်း သည့် အခြေခံသတင်း အချက်အလက်များ ပါရှိသည့် လမ်းညွှန်စာအုပ်များ၊ လက်စွဲ စာအုပ်များ၊ အသိပညာပေးစာစဉ်များမှာ ရှားပါးလှပါသည်။ ပြည်သူလူထုအတွင်း သဘာဝဘေးဆိုင်ရာ အသိပညာများစွာကို ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်သည်နှင့်အမျှ အဆင့်အသီး သီးတွင် သဘာဝဘေးဆိုင်ရာ အလေးဂရုပြုမှုများ တိုးမြှင့်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ အထူး သဖြင့် ကျောင်းသား/သူများ၊ ရပ်ရွာလူထုနှင့် လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် သဘာဝ ဘေးလျော့ပါးရေးဆိုင်ရာ အခြေခံဗဟုသုတများ၊ အသိပညာများ ပြည့်စုံကြွယ်ဝနေရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်လှပါသည်။

အေးချမ်းသာယာပြီး ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်ကြီး တည်ဆောက်နေသော မျက်မှောက်ကာလ၌ မြန်မာနိုင်ငံသားများအားလုံး အတူတကွ ပူးပေါင်းလက်တွဲ၍ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို ကြုံကြုံခံ ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားကာ ပိုမို ဘေးကင်းလုံခြုံသော နိုင်ငံတော်သစ်ကြီးကို တည်ဆောက်ကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသို့ တည်ဆောက်ရေးတွင် ဤစာအုပ်က တစ်ဘက်တစ်လမ်း အထောက်အကူ များစွာ ပြုနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးစိုးအောင်

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဦးစီးဌာန

Disaster Risk Reduction Terminology
(English – Myanmar)

Acceptable risk	လက်ခံနိုင်သောဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ၊ လက်ခံနိုင်လောက်သည့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ
Adaptation	လိုက်လျောညီထွေရှိ(စေ)ခြင်း
Aftershock	နောက်ဆက်တွဲငလျင်၊ နောက်ဆက်တွဲငလျင်လှုပ်ခြင်း
Awareness	သတိပြုနားလည်မှု၊ သတိပြုနားလည်ခြင်း
Biological hazard	သက်ရှိတို့ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အန္တရာယ်
Building by-laws	အဆောက်အအုံဆိုင်ရာဥပဒေ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများ၊ နည်းဥပဒေများ
Building Codes	အဆောက်အအုံဆိုင်ရာဥပဒေများ
Capacity	စွမ်းဆောင်ရည်
Capacity Assessment	စွမ်းဆောင်ရည်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ် ချက်
Capacity Building	စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း
Capacity Development	စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
Coping Capacity	ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း

Climate Change

Community

Community-based
Disaster Risk
Management
(CBDRM)

Community-Based
First aid

Contingency Plan/
Emergency Plan

Critical facilities

Cyclone

Damage and Need
Assessment

Damage Assessment

Desertification

Development

Disaster

ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း၊ ရာသီဥတု
အပြောင်းအလဲ

ရပ်ရွာ (သို့မဟုတ်) ရပ်ရွာလူထု၊ လူမှု
အသိုက်အဝန်း

ရပ်ရွာ (သို့မဟုတ်)ရပ်ရွာလူထု
အခြေပြုဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု

ရပ်ရွာ (သို့မဟုတ်) ရပ်ရွာလူထု
အခြေပြုရေးဦးပြုစုခြင်း

အရေးပေါ်စီမံချက်

အဓိကအရေးပါသောအထောက်
အကူပြုပစ္စည်းများ၊ အဆောက်အအုံများ

ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း

အပျက်အစီးနှင့်လိုအပ်မှုဆန်းစစ်
အကဲဖြတ်ချက်

အပျက်အစီးဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်

ကန္တာရဖြစ်ခြင်း

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

ဘေး(အန္တရာယ်)

Disaster assessment	ဘေးအန္တရာယ်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်
Disaster assessment and Response Team (DART)	ဘေးအန္တရာယ်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ရေးနှင့် အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့
Disaster Impact	ဘေးအန္တရာယ်၏သက်ရောက်မှု
Disaster Management	ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု
Disaster Management Committee	ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ
Disaster Management Cycle	ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုစက်ဝန်း၊ ဆက်စပ်လုပ်ငန်းစဉ်
Disaster Management Information System	ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုသတင်းအချက်အလက်စနစ်
Disaster Management Taskforce	ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းအဖွဲ့
Disaster Response Mechanism	ဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုယန္တရား၊ (လုပ်ငန်းစဉ်)
Disaster Risk	ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ(သို့မဟုတ်) ကျရောက်နိုင်ခြေ၊ ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ
Disaster Risk Analysis	ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစိစစ်ချက်၊ စိတ်ဖြာလေ့လာချက်

Disaster Risk Assessment	ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်
Disaster Risk Management	ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှု
Disaster Risk Reduction (Disaster reduction)	ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေလျှော့ချရေး၊ ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်လျှော့ချရေး
Drill	ကြိုတင်လေ့ကျင့်ခြင်း၊ (ဇာတ်တိုက်ခြင်း)
Drought	မိုးခေါင်ခြင်း
Early Warning	ကြိုတင်သတိပေးခြင်း
Early Warning System	ကြိုတင်သတိပေးစနစ်
Earthquake	ငလျင်
Ecosystem Services	သက်ရှိသက်မဲ့တို့အကျိုးစီးပွားတူပေါင်းစပ်မှု၏ရလဒ်
EL Nino-Southern Oscillation Phenomenon	အယ်နီညိုဆိုသည့်လှိုင်းကြောင့်ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုဖြစ်စဉ်
Elements at Risk	အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သောသက်ရှိသက်မဲ့များ
Emergency	အရေးပေါ်အခြေအနေ

Emergency Kit	အရေးပေါ်သုံးပစ္စည်းများထည့်ထားသည့်အိတ်၊ သေတ္တာ
Emergency Management	အရေးပေါ်စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အရေးပေါ်အစီအမံ
Emergency Preparedness	အရေးအပေါ်အခြေအနေအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု
Emergency Services	အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုအဖွဲ့များ၊ အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ
Environmental Degradation	သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းခြင်း၊ ယိုယွင်းမှု
Environmental Impact Assessment (EIA)	သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ်သက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်
Epidemic	ကပ်ရောဂါ
Erosion	တိုက်စားခြင်း
Evacuation	ဘေးလွတ်ရာသို့ရွှေ့ပြောင်းခြင်း
Exposure	ဘေးတွေ့နိုင်ခြေ
Extensive Risk	ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေများခြင်း
Extremely Vulnerable Individuals (EVI)	အထိခိုက်အလွယ်ဆုံးလူများ
Fires /Forest Fire(Wildfire)	မီး၊ တောမီး

Flood	ရေလွှမ်းမှု၊ ရေဘေး
Forecast	ခန့်မှန်းချက်၊ ခန့်မှန်းသည်
Geographical Information System (GIS)	ပထဝီဝင်သတင်းအချက်အလက်စနစ်
Geological Hazard	ဘူမိဆိုင်ရာအန္တရာယ်
Geophysical Hazard	ဘူမိရူပဆိုင်ရာအန္တရာယ်
Greenhouse Gases	ဖန်လုံအိမ်ဓါတ်ငွေ့
Hazard	အန္တရာယ်
Hazard Assessment	အန္တရာယ်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်
Hazard Mapping	အန္တရာယ်ပြမြေပုံရေးဆွဲခြင်း
Hazard Resistant Standards	အန္တရာယ်ခံနိုင်ရည်စံချိန်စံညွှန်းများ
Household Disaster Plan	အိမ်ထောင်စုဘေးအန္တရာယ်စီမံချက်
Human-induced Hazard	လူကြောင့်ဖြစ်သောအန္တရာယ်
Humanitarian Principles	လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ
Hurricane	ဟာရီကိန်းမုန်တိုင်း
Hydrological Hazard	ရေနှင့်ဆိုင်သော၊ ရေကြောင့်ဖြစ်သောအန္တရာယ်

Hydrometeorological Hazard	လေဗေဒနှင့် မိုးလေဝသဆိုင်ရာ အန္တရာယ်၊ သဘာဝအလျောက်မိုးရွာခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ နေပူခြင်း၊ ရေရှားခြင်း၊ နှင်းကျခြင်းတို့မှဖြစ်နိုင်သည့်အန္တရာယ်
IEC Material	ပညာပေးအထောက်အကူပစ္စည်းများ
Impact Assessment Tool	သက်ရောက်မှုဆန်းစစ်အကဲဖြတ်နည်းလမ်းများ
Indigenous Knowledge	ဒေသအသိပညာ၊ မိရိုးဖလာအသိပညာ
Indigenous Technology	ဒေသသုံးနည်းပညာ၊ မိရိုးဖလာနည်းပညာ
Information Management	သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှု/ရေး / ခြင်း
Institutional Arrangement	အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစီမံထားရှိမှု
Institutional Development	အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
Intensive Risk	ပြင်းထန်သောဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ
Landfall	ကုန်းတွင်းပိုင်းဝင်ရောက်ခြင်း
Landslide, Mudslides	မြေပြိုခြင်း
Land-use Planning	မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း

Liquefaction	သဲရည်ပျော်ခြင်း
Lead Time	ကြိုတင်သိရှိရသည့်အချိန်၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ချိန်
Mainstreaming	ပင်မအစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖော်ဆောင်ခြင်း
Man-Made Disaster	လူကြောင့်ဖြစ်သောဘေးအန္တရာယ်
Meteorological Hazard	မိုးလေဝသဆိုင်ရာအန္တရာယ်
Millennium Development Goals (MDGs)	ထောင်စုနှစ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်
Mine Risk Education Programme (MRE)	မိုင်းအန္တရာယ်ပညာပေးအစီအစဉ်
Mitigation	ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်း
Mobilization	ဆော်ဩစည်းရုံးခြင်း၊ ဖော်ထုတ်စုဆောင်းခြင်း၊ ဖော်ထုတ်အသုံးပြုခြင်း
National Platform for Disaster Risk Reduction	ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေလျော့ချရေးဆိုင်ရာအမျိုးသားရေးမူဝါဒလမ်းစဉ်
Natural Disaster	သဘာဝဘေး (အန္တရာယ်)
Natural Hazard	သဘာဝအန္တရာယ်
Non-structural Mitigation	သိရှိနားလည်ခြင်းဖြင့်ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်း

Plague	ပလိပ်ရောဂါ၊ ကပ်ရောဂါ
Participatory Disaster Risk Assessment (PDRအ)	အများပူးပေါင်းပါဝင်သော ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေဆန်း စစ်အကဲဖြတ်ချက်၊ အများပူး ပေါင်းပါဝင်သော ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးနိုင် ခြေဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်
Preparedness	ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း
Prepositioning	ကြိုတင်နေရာချထားခြင်း
Prevention	ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း
Probability	ဖြစ်နိုင်ခြေ၊ အလားအလာ
Public Awareness	အများပြည်သူသတိပြု နားလည်ခြင်း၊ နားလည်ရေး
Public Information	အများပြည်သူနှင့်သက်ဆိုင် သည့်သတင်းအချက်အလက်
Reconstruction	ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး
Recovery	ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခြင်း၊ နဂိုအခြေအနေပြန်ရောက်လာ ခြင်း၊ မူလအခြေအနေရောက် ရှိခြင်း
Rehabilitation	ပြန်လည်ထူထောင်ရေး

Relief	ကယ်ဆယ်ရေး
Relief Items	ကယ်ဆယ်ရေးပစ္စည်းများ
Relief Operation	ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်း
Rescue	အသက်ကယ်ဆယ်ရေး
Resettlement	ပြန်လည်နေရာချထားရေး
Residual Risk	ကျန်ရှိနိုင်သည့်ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ၊ ဘေးကြွင်း
Resilience/Resilient	ဒဏ်ခံနိုင်မှု၊ ဒဏ်ခံနိုင်သော
Resource Mapping	အရင်းအမြစ် (လူ၊ ငွေကြေး၊ ပစ္စည်း) မြေပုံရေးဆွဲခြင်း
Response	တုံ့ပြန်မှု
Retrofitting	အားဖြည့်မွမ်းမံခြင်း
Risk	ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ၊ ဘေးကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ
Risk Map	ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေမြေပုံ
Risk Transfer	ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေလွှဲပြောင်းခြင်း
Seismic Activity	ငလျင်ဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှု
Seismic Force	ငလျင်ဆိုင်ရာပြင်းအား

Simulation	သဏ္ဌာန်တူလေ့ကျင့်ခြင်း
Safer access	ပိုမိုအန္တရာယ်ကင်းစွာရရှိနိုင်ခြင်း၊ ပိုမိုအန္တရာယ်ကင်းစွာလက်လှမ်းမီခြင်း
Social Mapping	အဆောက်အအုံ၊ လူနေအိမ်ခြေနှင့် နေထိုင်သည့်လူမျိုးများအားမြေပုံ ရေးဆွဲခြင်း
Slow-Onset Disaster	တဖြည်းဖြည်းချင်းကျရောက်သော ဘေး(အန္တရာယ်)
Socio-natural Hazard	လူမှုစနစ်ပြောင်းလဲမှုကြောင့်ဖြစ် ပေါ်လာသောသဘာဝအန္တရာယ်
Stockpiling	ပစ္စည်းသိုလှောင်ထားခြင်း
Storm	မုန်တိုင်း
Storm Surge	မုန်တိုင်းဒီရေလှိုင်း
Structural Mitigation	ဆောက်လုပ်မှုဆိုင်ရာကြောင့် ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်း
Structural/ Non-structural measures	ဆောက်လုပ်မှုဆိုင်ရာ၊ ဆောက်လုပ် မှုနှင့်မဆိုင်သောအစီအမံများ
Sustainable Development	ရေရှည်တည်တံ့သောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
Sudden-Onset Natural Disaster	ရုတ်တရက်ကျရောက်သောဘေး အန္တရာယ်

Technological Hazard	နည်းပညာဆိုင်ရာကြောင့်ဖြစ်သော အန္တရာယ်
Technological Disaster	နည်းပညာဆိုင်ရာကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဘေး (အန္တရာယ်)
Tornado	လေဆင်နှာမောင်း
Tropical Cyclones	အပူပိုင်းဒေသမုန်တိုင်းများ
Tsunami	ဆူနာမီရေလှိုင်း
Typhoon	တိုင်ဖွန်းမုန်တိုင်း
Victims	ဘေးသင့်သူများ
Village Disaster Plan	ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်စီမံချက်
Volcanic Eruption	မီးတောင်ပေါက်ကွဲခြင်း / မူ
Vulnerability	ထိခိုက်ခံရလွယ်မှု၊ ခုခံနိုင်စွမ်း နည်းပါးမှု
Vulnerability and Capacity Assessment (VCA)	ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်
Vulnerability Assessment	ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း
Vulnerability Map	ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုပြမြေပုံ
Vulnerability Reduction	ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုလျော့ချရေး

ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ လျော့ချရေးဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ
(မြန်မာ - အင်္ဂလိပ်)

ကယ်ဆယ်ရေး	Relief
ကယ်ဆယ်ရေးပစ္စည်းများ	Relief Items
ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်း	Relief Operation
ကုန်းတွင်းပိုင်းဝင်ရောက်ခြင်း	Landfall
ကန္တာရဖြစ်ခြင်း	Desertification
ကပ်ရောဂါ	Epidemic
ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်စီမံချက်	Village disaster plan
ကျန်ရှိနိုင်သည့်ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ၊ ဘေးကြွင်း	Residual risk
ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း	Prevention
ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း	Preparedness
ကြိုတင်လေ့ကျင့်ခြင်း(ဇာတ်တိုက်ခြင်း)	Drill
ကြိုတင်သတိပေးခြင်း	Early Warning
ကြိုတင်သတိပေးစနစ်	Early Warning System
ကြိုတင်သိရှိရသည့်အချိန်၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ချိန်	Lead Time
ကြိုတင်နေရာချထားခြင်း	Prepositioning

ခန့်မှန်းချက်/ခန့်မှန်းသည်	Forecast
ငလျင်	Earthquake
ငလျင်ဆိုင်ရာပြင်းအား	Seismic Force
ငလျင်ဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှု	Seismic activity
စွမ်းဆောင်ရည်	Capacity
စွမ်းဆောင်ရည်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်	Capacity Assessment
စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု	Capacity Development
စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း	Capacity Building
ဆောက်လုပ်မှုဆိုင်ရာ၊ ဆောက်လုပ် မှုနှင့်မဆိုင်သောအစီအမံများ	Structural/ Non-structural measures
ဆောက်လုပ်မှုဆိုင်ရာကြောင့် ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်း	Structural Mitigation
ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း	Cyclone
ဆော်ဩစည်းရုံးခြင်း၊ ဖော်ထုတ် စုဆောင်းခြင်း၊ ဖော်ထုတ်အသုံး ပြုခြင်း	Mobilization
ဆူနာမီရေလှိုင်း	Tsunami
တဖြည်းဖြည်းချင်းကျရောက်သော ဘေး(အန္တရာယ်)	Slow-Onset Disaster

တိုက်စားခြင်း	Erosion	ဒဏ်ခံနိုင်မှု၊ ဒဏ်ခံနိုင်သော	Resilience/resilient
တုံ့ပြန်မှု	Response	နည်းပညာဆိုင်ရာအန္တရာယ်	Technological hazard
တိုင်ဖွန်းမုန်တိုင်း	Typhoon	နည်းပညာဆိုင်ရာအန္တရာယ်	Technological Disaster
ထိခိုက်ခံရလွယ်မှု၊ ခုခံနိုင်စွမ်း နည်းပါးမှု	Vulnerability	နောက်ဆက်တွဲလျှင်၊ နောက်ဆက်တွဲလျှင်လှုပ်ခြင်း	Aftershock
ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင် ရည်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ဆန်းစစ် အကဲဖြတ်ချက်	Vulnerability and Capacity Assessment (VCA)	ပညာပေးအထောက်အကူပစ္စည်းများ	IEC Material
ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း	Vulnerability Assessment	ပထဝီဝင်သတင်းအချက်အလက် စနစ်	Geographical Information System (GIS)
ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုပြမြေပုံ	Vulnerability Map	ပလိပ်ရောဂါ၊ ကပ်ရောဂါ	Plague
ထိခိုက်ခံရလွယ်မှုလျှော့ချရေး	Vulnerability Reduction	ပင်မအစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖော်ဆောင်ခြင်း	Mainstreaming
ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေပြမြေပုံ	Risk map	ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး	Reconstruction
ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေလွှဲပြောင်းခြင်း	Risk Transfer	ပြန်လည်ထူထောင်ရေး	Rehabilitation
ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်း	Mitigation	ပြန်လည်နေရာချထားရေး	Resettlement
ထောင်စုနှစ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်	Millennium Development Goals (MDGs)	ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခြင်း၊ နဂိုအခြေအနေပြန်ရောက်လာခြင်း၊ မူလအခြေအနေရောက်ရှိခြင်း	Recovery
ဒေသသုံးနည်းပညာ၊ မိရိုးဖလာ နည်းပညာ	Indigenous Technology	ပြင်းထန်သောဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ	Intensive risk
ဒေသအသိပညာ၊ မိရိုးဖလာအသိပညာ	Indigenous Knowledge	ပိုမိုအန္တရာယ်ကင်းစွာရရှိနိုင်ခြင်း၊ ပိုမိုအန္တရာယ်ကင်းစွာလက်လှမ်းမီခြင်း	Safer Access

ပစ္စည်းသိုလှောင်ထားခြင်း	Stockpiling
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု	Development
ဖန်လုံအိမ်ဓါတ်ငွေ့	Greenhouse gases
ဖြစ်နိုင်ခြေ၊ အလားအလာ	Probability
ဘူမိဆိုင်ရာအန္တရာယ်	Geological hazard
ဘူမိရူပဆိုင်ရာအန္တရာယ်	Geophysical Hazard
ဘေးလွတ်ရာသို့ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	Evacuation
ဘေးတွေ့နိုင်ခြေ	Exposure
ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေများခြင်း	Extensive risk
ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ၊ ဘေးကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ	Risk
ဘေးသင့်သူများ	Victims
ဘေး(အန္တရာယ်)	Disaster
ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု	Disaster Management
ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ	Disaster Management Committee
ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုစက်ဝန်း၊ ဆက်စပ်လုပ်ငန်းစဉ်	Disaster Management Cycle
ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းအဖွဲ့	Disaster Management Taskforce

ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှုသတင်းအချက်အလက်စနစ်	Disaster Management Information System
ဘေးအန္တရာယ်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်	Disaster Assessment
ဘေးအန္တရာယ်ဆန်းစစ် အကဲဖြတ်ရေးနှင့် အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့	Disaster Assessment and Response Team (DART)
ဘေးအန္တရာယ်၏သက်ရောက်မှု	Disaster Impact
ဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုယန္တရား၊ (လုပ်ငန်းစဉ်)	Disaster Response Mechanism
ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ (သို့မဟုတ်) ကျရောက်နိုင်ခြေ၊ ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ	Disaster Risk
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု	Disaster Risk Management
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စိစစ်ချက်၊ စိတ်ဖြာလေ့လာချက်	Disaster Risk Analysis
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်	Disaster Risk Assessment
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ လျှော့ချရေး၊ ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ် လျှော့ချရေး	Disaster Risk Reduction (Disaster reduction)

ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေလျော့ချရေးဆိုင်ရာအမျိုးသားရေးမူဝါဒလမ်းစဉ်	National platform for disaster risk reduction	ရပ်ရွာ (သို့မဟုတ်) ရပ်ရွာလူထုအခြေပြုဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု	Community-based Disaster Risk Management (CBDRM)
မိုးခေါင်ခြင်း	Drought	ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း	Coping Capacity
မိုးလေဝသဆိုင်ရာအန္တရာယ်	Meteorological Hazard	ရေလွှမ်းမှု၊ ရေဘေး	Flood
မီး၊ တောမီး	Fires /Forest Fire (Wildfire)	ရေနှင့်ဆိုင်သော၊ ရေကြောင့်ဖြစ်သော အန္တရာယ်	Hydrological Hazard
မီးတောင်ပေါက်ကွဲခြင်း / မူ	Volcanic eruption	ရေရှည်တည်တံ့သောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု	Sustainable Development
မြေပြိုခြင်း	Landslide, Mudslides	ရုတ်တရက်ကျရောက်သောဘေးအန္တရာယ်	Sudden-Onset Natural Disaster
မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	Land-use planning	လက်ခံနိုင်သောဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ၊ လက်ခံနိုင်လောက်သည့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ	Acceptable risk
မိုင်းအန္တရာယ်ပညာပေးအစီအစဉ်	Mine Risk Education Programme (MRE)	လိုက်လျောညီထွေရှိ(စေ)ခြင်း	Adaptation
မုန်တိုင်း	Storm	လူကြောင့်ဖြစ်သောအန္တရာယ်	Human-induced Hazard
မုန်တိုင်းဒီရေလှိုင်း	Storm Surge	လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာအခြေခံမူများ	Humanitarian Principles
ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း၊ ရာသီဥတုအပြောင်းအလဲ	Climate Change	လူကြောင့်ဖြစ်သောဘေးအန္တရာယ်	Man-Made Disaster
ရပ်ရွာ (သို့မဟုတ်) ရပ်ရွာလူထု၊ လူမှုအသိုက်အဝန်း	Community	လူမှုစနစ်ပြောင်းလဲမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသောသဘာဝအန္တရာယ်	Socio-natural hazard
ရပ်ရွာ (သို့မဟုတ်) ရပ်ရွာလူထုအခြေပြုရေးဦးပြုစုခြင်း	Community-Based First aid		

လေဆင်နာမောင်း	Tornado
သဘာဝဘေးအန္တရာယ်	Natural Disaster
သဘာဝအန္တရာယ်	Natural Hazard
သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ်သက်ရောက်မှုဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်	Enviromental Impact Assessment
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းခြင်း၊ ယိုယွင်းမှု	Enviromental degradation
ဇလဗေဒနှင့် မိုးလေဝသဆိုင်ရာ အန္တရာယ်၊ သဘာဝအလျောက်မိုးရွာခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ နေပူခြင်း၊ ရေရှားခြင်း၊ နှင်းကျခြင်းတို့မှ ဖြစ်နိုင်သည့်အန္တရာယ်	Hydrometeorological Hazard
သတိပြုနားလည်မှု၊ သတိပြုနားလည်ခြင်း	Awareness
သက်ရှိတို့ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အန္တရာယ်	Biological hazard
သဲရည်ပျော်ခြင်း	Liquefaction
သက်ရှိသက်မဲ့တို့အကျိုးစီးပွားတူ ပေါင်းစပ်မှု၏ရလဒ်	Ecosystem Services
သဏ္ဌာန်တူလေ့ကျင့်ခြင်း	Simulation
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်	Environmental Impact Assessment (EIA)

သက်ရောက်မှုဆန်းစစ်အကဲဖြတ် နည်းလမ်းများ	Impact Assessment Tools
သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲရေး၊ သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်း	Information Management
သိရှိနားလည်ခြင်းဖြင့်ထိခိုက်မှုလျော့ နည်းစေခြင်း	Non-structural Mitigation
ဟာရီကိန်းမုန်တိုင်း အဆောက်အအုံဆိုင်ရာဥပဒေများ	Hurricane Building Codes
အဆောက်အအုံဆိုင်ရာဥပဒေ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ နည်းဥပဒေများ	Building by-laws
အဆောက်အအုံ၊ လူနေအိမ်ခြေနှင့် နေ ထိုင်သည့်လူမျိုးများအားမြေပုံရေးဆွဲခြင်း	Social Mapping
အဓိကအရေးပါသောအထောက် အကူပြုပစ္စည်းများ၊ အဆောက်အအုံများ	Critical facilities
အပျက်အစီးဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်	Damage Assessment
အပျက်အစီးနှင့်လိုအပ်မှုဆန်းစစ် အကဲဖြတ်ချက်	Damage and Need Assessment
အယ်နီညိုဆိုသည့်လှိုင်းကြောင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုဖြစ်စဉ်	EL Nino-Southern Oscillation Phenomenon

အရေးပေါ်အခြေအနေ	Emergency
အရေးပေါ်စီမံချက်	Contingency Plan/ Emergency Plan
အရေးပေါ်သုံးပစ္စည်းများ ထည့်ထားသည့်အိတ်၊ သေတ္တာ	Emergency Kit
အရေးပေါ်စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အရေးပေါ် အစီအမံ	Emergency Management
အရေးအပေါ်အခြေအနေအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု	Emergency Preparedness
အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုအဖွဲ့များ၊ အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ	Emergency Services
အသက်ကယ်ဆယ်ရေး	Rescue
အထိခိုက်အလွယ်ဆုံးလူများ	Extremely Vulnerable Individuals (EVI)
အန္တရာယ်	Hazard
အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သောသက်ရှိ သက်မဲ့များ	Elements at Risk
အန္တရာယ်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်	Hazard Assessment
အန္တရာယ်ပြမြေပုံရေးဆွဲခြင်း	Hazard Mapping

အန္တရာယ်ခံနိုင်ရည်စံချိန်စံညွှန်းများ	Hazard Resistant Standards
အိမ်ထောင်စုဘေးအန္တရာယ်စီမံချက်	Household Disaster Plan
အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစီမံထားရှိမှု	Institutional Arrangement
အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု	Institutional Development
အများပြည်သူသတိပြုနားလည်ခြင်း၊ နားလည်ရေး	Public Awareness
အများပြည်သူနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်	Public Information
အများပူးပေါင်းပါဝင်သောဘေး အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေဆန်းစစ်အကဲ ဖြတ်ချက်၊ အများပူးပေါင်းပါဝင်သော ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေဆန်း စစ်အကဲဖြတ်ချက်	Participatory Disaster Risk Assessment (PDRအ)
အရင်းအမြစ် (လူ၊ ငွေကြေး၊ ပစ္စည်း) မြေပုံရေးဆွဲခြင်း	Resource Mapping
အားဖြည့်မွမ်းမံခြင်း	Retrofitting
အပူပိုင်းဒေသမုန်တိုင်းများ	Tropical Cyclones

ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ လျှော့ချရေးဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ
ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းချက်

Acceptable Risk လက်ခံနိုင်သောဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ

လက်ခံနိုင်သော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ ဆိုသည်မှာ ဆုံးရှုံးမှုသည် ရပ်ရွာတစ်ခုမှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားသည့် သေကြေဒဏ်ရာရမှုနှင့် ပျက်စီးမှုအတိုင်း အတာအတွင်း ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်ရန် လက်ခံနိုင်သည့် အခြေအနေကို ဆိုလိုသည်။

Biological Hazard သက်ရှိတို့ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သောအန္တရာယ်

သက်ရှိတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အန္တရာယ်များမှာ လူများအသက်ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ဒဏ်ရာရခြင်း၊ ရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ ဥစ္စာပစ္စည်းဆုံးရှုံးခြင်း၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်း ပျောက်ပျက်ခြင်း၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ရပ်တန့်ခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးစေခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ လူ၊ တိရစ္ဆာန်များနှင့် သစ်ပင်များကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သော သက်ရှိပစ္စည်းများနှင့် ခြပ်များဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် ကူးစက်တတ်သော သို့မဟုတ် ရောဂါဖြစ်စေသော ပစ္စည်းများ၊ ကူးစက်ရောဂါဖြစ်စေနိုင်သော ခြပ်များ၊ အဆိပ်အချို့နှင့် အန္တရာယ်ရှိသောအခြား ဇီဝပစ္စည်းများ ပါဝင်ပါသည်။

Capacity Development စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

ရပ်ရွာ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်လာပါက ၎င်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကို လျှော့ချရန်အတွက် လူ၊ အဖွဲ့နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများက လုပ်ဆောင်နေသည့် အသိပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှုစနစ်အပြင် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရအာဏာပိုင်များအနေဖြင့် ဘေးအန္တရာယ် ဒဏ်လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်၌ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်

အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် မြှင့်တင်နေသည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းများတွင် သင်ယူမှုနှင့် လေ့ကျင့်ပေးမှုများ သာမက အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ၊ စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက် မြှင့်မားမှုအတွက် နိုင်ငံ တော်၏ ကတိကဝတ်၊ ငွေကြေးအရင်းအမြစ်၊ နည်းပညာနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းကို အထောက်အကူပြုသည့် လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင် တိုးတက်မြှင့်မား လာစေသည့် အစီအစဉ်များ စသည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ကြိုးပမ်းမှုများပါဝင်သည်။

Critical Facility အဓိကအရေးပါသောအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ၊
အဆောက်အအုံများ

လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ရပ်ရွာလူထုအတွင်း သာမန်အခြေအနေနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် အခြားလုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအတွက် အဓိကကျသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ အဆောက်အအုံများ၊ စနစ်များကို ဆိုလိုပါသည်။ အဓိကအရေးပါသည့် အထောက်အကူပစ္စည်း၊ အဆောက်အအုံများတွင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ပဓာနကျသည့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းကို အထောက်အကူပြုသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပါဝင်သည်။

Ecosystem-services သက်ရှိသက်မဲ့တို့ အကျိုးစီးပွားပေါင်းစပ်မှု၏ရလဒ်

အပင်နှင့် သတ္တဝါတို့၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီစွာ ဖွဲ့စည်းမှုစနစ်ကြောင့် လူနှင့်ရပ်ရွာများက ရရှိသည့်ဝန်ဆောင်မှုရလဒ်များဖြစ်သည်။ ဤဝန်ဆောင်မှုများတွင် သန့်ရှင်းသည့်ရေ၊ သဘာဝသယံဇာတ၊ ရေသတ္တဝါများကျက်စားရာဒေသနှင့် အပင်များ၏ ဝတ်မှုုံကူးခြင်းစသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်မှ ရရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ပါဝင်သည်။

ELNino-Southern Oscillation Phenomenon

အယ်နီညိုဆိုသည့် လှိုင်းကြောင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုဖြစ်စဉ်

ပတ်ဝန်းကျင်သမုဒ္ဒရာအတွင်း အပူလှိုင်း ကျရောက်ရာဒေသ၌ ဖြစ်ပွားသော ပုံမှန် မဟုတ်သည့် ကမ္ဘာ့လေထု ပြောင်းလဲမှုများကြောင့် ရာသီဥတုသည် ပုံမှန် အခြေအနေမှ သွေဖယ်ကာ မိုးရေသွန်းမှု အခြေအနေပြောင်းလဲခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ မိုးခေါင်ရေရှားခြင်းနှင့် မုန်တိုင်းတိုက်ခိုက်မှု ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ခြင်း စသည်တို့၏ ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပါသည်။

Extensive Risk ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေများခြင်း

ဘေးအန္တရာယ် ထပ်တလဲလဲ သို့မဟုတ် ကာလကြာရှည်စွာ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အခြေအနေသည် အန္တရာယ်အတိုင်းအတာအရ သေးငယ်ချင်ငယ်မည် သို့မဟုတ် အသင့်အတင့် ရှိချင်ရှိမည်ဖြစ်သော်လည်း နေရာအနှံ့နေထိုင်သည့် လူဦးရေအပေါ် ကျရောက်နိုင်သည့် အန္တရာယ်မျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ထိုအန္တရာယ်သည် နေရာဒေသတစ်ခုပေါ်တွင် ကျရောက်လျက်ရှိပြီး ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှု အကျိုးဆက်ကို ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်ရန် ရပ်ရွာအနေဖြင့် အားအင်ကုန်ခမ်းသွားစေနိုင်သည့် အနေအထားဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေသည် ဆင်းရဲခြင်း၊ မြို့ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းတို့နှင့် များစွာဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။

National Platform for Disaster Risk Reduction

ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေလျော့ချရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားရေးမူဝါဒလမ်းစဉ်

ဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သတ်သည့် မူဝါဒလမ်းညွှန်ချမှတ်ရန်နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် အမျိုးသားအဆင့် ကော်မတီ၊ အဖွဲ့ သို့မဟုတ် ဆွေးနွေးသည့်နေရာ ဖြစ်သည်။

ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များ ဆွေးနွေးသည့်နေရာတွင် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ကဏ္ဍပေါင်းစုံနှင့် ဘာသာရပ်ပေါင်းစုံမှ အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကနှင့် လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသည်။

Hydrometeorological Hazard

လေဗေဒနှင့် မိုးလေဝသဆိုင်ရာ အန္တရာယ်၊ သဘာဝအလျောက်မိုးရွာခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ နေပူခြင်း၊ ရေရှားခြင်း၊ နှင်းကျခြင်းတို့မှ ဖြစ်နိုင်သည့် အန္တရာယ်

အသက်ဆုံးရှုံးမှု၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု၊ ပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ဆုံးရှုံးမှု၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပြတ်တောက်မှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှု ဖြစ်စေနိုင်သော လေထု၊ ရေထု သို့မဟုတ် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကြောင့် ဖြစ်သည့်အန္တရာယ် ဖြစ်ရပ်များကိုဆိုလိုသည်။

Non-structural Mitigation

သိရှိနားလည်ခြင်းဖြင့်

ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်မဖြစ်ပွားမီ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေရေး သို့မဟုတ် ပပျောက်စေရေးအတွက် ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်သော ဆောက်လုပ်မှုနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် မူဝါဒရေးဆွဲပြဌာန်းခြင်း၊ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းနှင့် အများပြည်သူများအား အသိပညာပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ် လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတော်၏ ကတိကဝတ်ပြုမှု၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်စသည်များလည်း ဖြစ်သည်။

Residual Risk ကျန်ရှိနိုင်သည့်ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ / ဘေးကြွင်း

ထိရောက်သော ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ် လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်သည့် အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်နေသော်လည်း ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိသည့် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများကို ဆိုလိုပါသည်။ ယင်းအန္တရာယ်မျိုး မဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများဖြစ်သည့် လူမှုဖူလုံရေးစနစ်နှင့် အာမခံစနစ်များ ရှိရမည်။

Risk transfer ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေလွှဲပြောင်းခြင်း

အိမ်ထောင်စု၊ ရပ်ရွာလူထု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အာဏာပိုင်တစ်ရပ်အနေဖြင့် အန္တရာယ်ကြုံတွေ့ရသည့် အချိန်၌ ကုန်ကျရမည့် ငွေကြေးကို အခြားလူ၊ အဖွဲ့အစည်းအား ကျခံစေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် အန္တရာယ်အသီးသီးအတွက် လူမှုရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေး သို့မဟုတ် ငွေကြေးတစ်ရပ်ရပ်ကို ထိုလူ၊ အဖွဲ့အစည်းသို့ ပုံမှန် သို့မဟုတ် အလုံးအရင်းဖြင့် ပေးသွင်းထားရမည်။

Structural Mitigation ဆောက်လုပ်မှုဆိုင်ရာကြောင့် ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်း

ဆောက်လုပ်မှုဆိုင်ရာကြောင့် ထိခိုက်မှုလျော့နည်းစေခြင်းတွင် ဘေးဒဏ်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်မှုလျော့နည်းပပျောက်စေရေးအတွက် ဘေးအန္တရာယ်မဖြစ်ပွားမီ ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်သည့် အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ နည်းပညာအစီအမံများနှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိပြီး ဘေးဒဏ်ကြောင့် မပျက်စီးနိုင်သည့် အဆောက်အအုံများ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

Resource Mapping အရင်းအမြစ် (လူ၊ ငွေကြေး၊ ပစ္စည်း)/ မြေပုံရေးဆွဲခြင်း

ရပ်ရွာလူထုတစ်ခု၏ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပိုင်းဆိုင်ရာနယ်ပယ် အတွင်း ငွေကြေး၊ ပစ္စည်းအပါအဝင် လူသားအရင်းအမြစ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား စုစည်းကောက်ယူပြီး နေရာတကျစီစဉ်ထားသည့်စနစ်ဖြစ်သည်။

Social Mapping အဆောက်အအုံ၊ လူနေအိမ်ခြေနှင့် နေထိုင်သည့် လူမျိုးများအားမြေပုံရေးဆွဲခြင်း

လူ့အဖွဲ့အစည်းအခြေပြမြေပုံ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ လူဦးရေနှင့် ရပ်ရွာအရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးကြီးသည့် အချက်အလက်များကို စုဆောင်းသောစနစ်ဖြစ်သည်။ ယင်းကို ရပ်ရွာတစ်ခု၏ မြေပုံ၊ အနေအထား၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ လူဦးရေ၊ လူမျိုးနှင့် ဘာသာစကား၊ ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်း၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုနှင့် ရပ်ရွာအတွက် အရေးပါသည့် အချက်အလက်များကို တင်ပြရာတွင် အသုံးပြုသည်။

ကုလသမဂ္ဂ မြို့ရွာနှင့်အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ် (UN-HABITAT)
အမှတ် ၆၊ နတ်မောက်လမ်း၊ တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။
ဖုန်း- (၉၅-၁) ၅၄၂ ၉၁၀~၉၁၉၊ လိုင်းခွဲ ၁၃၅၊
အီးမေးလ်- desk@unhabitat-mya.org

